

VELI MATTI J. LEINONEN

PAANAJÄRVEN RUNOPUROJEN SOLINA

Paanajärven runopurojen solina

Paanajärven runopurojen solinan kirjoittaja: Veli Matti J. Leinonen

© 2016 tekijänoikeuksien omistaja ***Veli Matti J. Leinonen***

Kuvitus: Veli Matti J. Leinonen

Kustantaja: BoD™ – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: Books on Demand GmbH, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-339-294-6

Sisällysluettelo

sivulla

7. -8	Esipuhe
9.	Ikimetsän kuukkel
10.	Evakon kotiseutukaipuu
11.	Nuorus-ukko
12.	Koskikansa koetuksella
13.-14.	Paanajärven arkiset askareet
15.	Minun kuuseni latvuksissa
16.	Vihreän virran Kuusamo
17.	Elämän hurma
18.	Ruskeakallio – ruskaromu
19.	Komeitten koskien kojamo
20.	Eliaksen etsikkoai
21.	Gallen-Kallela.
22.	Sievä.
23.	Syksyinen maa
24.	Kesän merkit.
25.	Luomakunnan tuho
26.	Iltaehtoon houkutus
27.	Tavajärven taatan taivastahto
28.	Palokärki
29.	Naavakuusikon tunturipuro
30.	Korpikoivun kohtalo
31.	Kitkajoen kutsu
32.	Nuorunen
33.	Henkeä haukkoi harjus
34.	Saanakiven samovaari
35.	Jäässä
36.	Suden nälkä
37.	Tunturilammen rautu
38.	Onnellisten Oulanka

Sisällysluettelo jatkuu

- 39. Viherkynsi visukinttu
- 40. Haaveileva hauki
- 41. Harmaa hauki
- 42. Kaunistava lähde
- 43. Aamutuiman ilta ehti
- 44. Raatteentie
- 45. Tunturi varjosti taivaan
- 46. Paanajärvi – muistojen kultaa
- 47. Hiidenkirnussa Jyrävä
- 48. Rieskan ruista
- 49. Koskikaran paratiisi
- 50. Koskisotureiden kannustuslaulu
- 51. Koskisoutaja Olangan otteessa
- 52. Mäntykoski
- 53. Kesäheinähelle
- 54. Talven tulo
- 55. Kesän tuoksut
- 56. Paanajärven kanjoni
- 57. Oulankaisten maa
- 58. Livolaine
- 59. Purteni keinui laineilla
- 60. Synkeä syksy
- 61. Neulamuikun helvetti
- 62. Hiidenkirnussa Jyrävä
- 63. Paimenpojan oivallus
- 64. Tavallisen tylsä
- 65. Vene ilman soutajaa
- 66. Taimen uimassa Oulankaan
- 67. Paanajärven rantamailla
- 68. Armahda uuttera renki
- 69. Paanajärven synty
- 70. Rohkeasiipi
- 71. Pitkän päivän pääsky
- 72. Pyhä-Nattanen

ESIPUHE

Kuusamon pitäjään kuulunut Paanajärvi tunnetaan nykyisin National Park Paanajärvenä. Se sijaitsee Venäjän Vianan Karjalassa, Louhen piirissä. Paanajärvi luovutettiin jatkosodan jälkeen, rauhanehtojen mukaisesti, Neuvostoliitolle. Kansallispuisto Paanajärvi syntyi suomalais-venäläisenä yhteistyönä vuonna 1992.

Paanajärvi on tavallaan Kitka-, Kuusinki-, Oulanka- ja Sovajoen jokisuiden suisto, eräänlainen joenjatke, vesijättö, joka jatkuu Oulankajokena Pääjärvelle saakka. Vuonomainen järvi on noin 24 km pituinen kalliorintainen kapeikko, joka on keskimäärin vain kilometrin levyinen. Järven keskisyvyys on 55 m. Suurin mitattu syvyys on peräti 128 m. Tämä syväne sijaitsee Leppälän tilan kohdalla.

Paanajärven karu kauneus on vaikuttava, johon vuodenajat tuovat omat erikoispiirteensä. Niinpä meille Paanajärven sukukunnan perillisille paikka on kuin maanpäällinen luonnonparatiisi.

Isäni suvun kotitila, Uusi-Anttila, sijaitsi noin kilometrin etäisyydellä Mäntykoskelta itäänpäin. Naapuritiloja olivat Kuusela ja Härkönen länsipuolella sekä Paavola itäpuolella. Isovanhempani Juho Hermannin ja Kaisa Sofia Leinosen perheessä oli kolme tytärtä ja seitsemän poikaa. (Paanajärven asutusoloista ja matkalaisista mm. kotisivuillani tuumatti.com)

Kotiseurakkaus

Hämmästyttävää, miten voimallisesti ihminen voi kokea kotiseurakkauden vetovoiman. Vaikka sukumme äidit ja isät kokivat valtavan menetyksen, heidän kotiseurakkaus ei koskaan hiipunut. Tämä kipinä iski myös minuun vuonna 1994. Vaikka itse en ole syntynytäkään Paanajärvellä, tuntui ensivierailusta alkaen kuin olisin palannut omille juurilleni, mitä se tietysti tavallaan olikin. Rantauduttuamme järven itäpään leirintäalueelle iltaehtoon alussa pääsimme miltei välittömästi kalastuspuuhiin Niskakosken yläpuolisen Rajasaaren kupeeseen. Siitä sain kuin sainkin ensimmäiset Paanajärven ahvenet ja harjukset parin taimenen kera! Illanvietto sujuikin rattoisasti savustuspuuhissa kalojen päätyessä matkaseurueen suihin. Illan päätteeksi pääsimme vielä vihtomaan ja vastomaan rantasaunan lämpöön.

Seuraavana päivänä seilasimme Lola-laivalla kohti Paanajärven nähtävyyksiä. Vierailimme Mäntyniemessä, Ruskeakallion kupeessa ja Mäntykoskella. Viimein rantauduimme Anttilan tiluksille. Koivikon keskeltä löytyivät pystyyn jäänyt liuskekiviuni, talon portaikko sekä peruskivet. Rantasaunan kiuaskivet löytyivät rannalla kasvavan männyn kupeesta. Sillä hetkellä sieluni sopukoissa joku tuntui sanovan: ”Poika, olet tullut kotiisi!” Laivalle palattuamme sukelsin Paanajärveen. Se oli ikäänkuin kaste, joka liitti minut lopullisesti Paanajärven perillisten sukukuntaan.

Tuosta hetkestä alkaen Paanajärvi on ollut harrastukseni ja ajoittain myös työtäni erä- ja kalastusoppaana. Olen vierailut alueella kymmeniä kertoja milloin yksin samoilemassa, milloin matkaseurueen oppaana.

Runot tulivat elämäni

Vuonna 2002, elämäni suuren myllerryksen jälkeen aloin kirjoittaa runoja, vaikkakin olin kirjoittanut niitä jonkin verran jo nuoruudessani. Ensin kirjoitin ***Mielitietty kokoelman*** (2003), joka sisälsi kymmenkunta runoa. Koska olin tutustunut kirjailija Huoviseen Sotkamossa, lähetin hänelle kokoelman luettavaksi. Ilahduin, kun sain häneltä kortin, joka oli kannustava. Korttiin oli kirjoitettu kysymys: ”Mahtaisitko haluta julkaista niitä?” Mutta siihen aikaan aineistoa oli niukasti, enkä ollut varma kyvyistäni kirjoittajana. En tunne vielä kukaan olevani runoilija, mutta kyllä harrastajakirjoittajanakin edistyy. Kirjoittaminen on tapahtunut itse opiskellen, yrityksen ja erehdyksen kautta. Haaveenani on aina ollut oma runoteos, joka on nyt toteutunut. Runoja on kertynyt kaikkiaan noin 160, joista mieluisimmat olen valinnut tähän ensijulkaisuuni. Valtaosa runoistani liittyy tavalla tai toisella Paanajärven kokemuksiini, mutta mukana on muutama Vienen Karjala –aihekin. Kirja sisältää myös kymmeniä, itseottamiani valokuvia vuosien varrelta, nekin pääasiassa Paanajärveltä.

Mukavia lukuhetkiä!

Helsingissä 11.10.2016 Veli Matti Leinonen

Ikimetsän kuukkeli

Umpihankeen kun peittyi syntymämaa,
ikimetsä on elävä satu,
siellä kuukkeli matkaasi opastaa,
vaikka tuiskuun häviää latu,
se hongassa istuvi oksallaan,
hemmo-hiihtäjän huomassa kulkee.

Kevään tultua tuiskutti tuulispää,
havumetsä jo hankena kantoi,
oli metrisen peitossa järven jää,
siihen niotoksen laineet se antoi,
talitiainen innostuu laulelemaan,
kelopuuta koputtaa tikka.

Paanajärven kuukkeli

Paanajärven Selkäkoskessa oli aikoinaan mylly ja saha

Evakon kotiseutukaipuu

Yläpuolella kanjonijärven minun elämä avautuu,
sitä mietin viekö se järjen,
miten mennytkin palautuu,
totuus tyyntyneen sateeseen hukkuu,
huntuun peitetyt usvassa nukkuu,
- minä mennyttä uneksin.

Onko ylhäällä kahlittu kauneus,
rosokivikkoon rikottu maa,
voiko mennyttä kohdata laupeus,
minkä lempeä tuulessa saa,
kotiseutujen pellot ja vainiot,
elon aikamme muistoina mainiot,
rauha luonnolle palkinto parhain,
Paanajärvi on suojeltu armain.

Omiin kokemuksiin perustuva runokokoelma luontoelämyksistä Kuusamosta ja Koillismaalta, sekä Paanajärven luonnonpuiston tunnelmista värikuvien kera.

Runokirja kannustakoon lukijoita luontoelämyksien ymmärtämiseen kotiseuturakkauden nimissä muistamalla myös vanhempiemme ja esivanhempiemme tekemiä uhrauksia heidän menetetyillä synnyin- ja kotiseuduilla.

BoDTM
BOOKS on DEMAND

www.bod.fi